เรื่องเสร็จที่ ๗๑/๒๔๘๑

บันทึก

เรื่อง กระทรวงมหาดไทยขอพระราชทานบำนาญให้หลวงถวิลวรวิจารณ์

---

๑. กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งมาโดยหนังสือที่ ฎ.๙๐๐๔/๒๔๘๑ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๔๘๐ ให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาเรื่องกระทรวงมหาดไทยขอพระราชทานบำนาญให้หลวงถวิลวรวิจารณ์

๒. กระทรวงมหาดไทยได้สั่งปลดหลวงถวิลวรวิจารณ์ออกจากตำแหน่งพะทำมะรง ตามความในมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนพ.ศ. ๒๔๗๑ ตั้งแต่วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๔๗๖ แต่โดยที่เรื่องนี้ได้เกิดขึ้นก่อนประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๙ จึงต้องพิจารณาตามประกาศพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๑

๓. เมื่อหลวงถวิลวรวิจารณ์ออกจากราชการไปแล้ว ภายหลังได้ต้องหาในคดีอาญา คดีถึงที่สุดชั้นศาลฎีกา ๆ พิพากษาว่าหลวงถวิลวรวิจารณ์ไม่มีความผิดตามข้อหา

๔. กระทรวงการคลังคัดค้านการขอพระราชทานบำนาญให้หลวงถวิลวรวิจารณ์ โดยอ้างว่า

ประการแรก หลวงถวิลวรวิจารณ์มีสิทธิที่จะได้รับบำนาญเหตุรับราชการนานไม่เพราะหลวงถวิลวรวิจารณ์มิได้รับราชการครบ ๒๕ ปี คงรับราชการมาจนถึงวันที่ถูกปลดเพียง ๒๔ ปีเท่านั้น

ในประการที่สอง เมื่อหลวงถวิลวรวิจารณ์ไม่มีสิทธิที่จะได้รับบำนาญเหตุรับราชการนาน ก็ควรจะได้รับบำนาญเหตุทดแทนเท่านั้น แต่บำนาญเหตุทดแทนนี้พึงให้ในกรณี ๒ อย่างเท่านั้น (พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๑ มาตรา ๖) คือในกรณีที่ทางราชการเลิกตำแหน่ง (ซึ่งไม่ใช่กรณีของเรื่องนี้) หรือ ในกรณีที่รัฐบาลให้ออกโดยไม่มีความผิด

ในที่สุดข้ออ้างของกระทรวงการคลังคงฟังได้ว่า หลวงถวิลวรวิจารณ์ควรจะได้รับบำนาญเหตุทดแทน เพราะรัฐบาลให้ออกจากราชการ แต่โดยที่หลวงถวิลวรวิจารณ์ได้กระทำความผิด จึงไม่มีสิทธิที่จะได้รับบำนาญเหตุทดแทนเช่นว่านั้น

๕. กระทรวงมหาดไทยได้แสดงความเห็นของกระทรวงเอง และได้อ้างความเห็นของอธิบดีกรมอัยการด้วยว่า ในเบื้องแรกหลวงถวิลวิจารณ์ควรจะได้รับบำนาญเหตุรับราชการนานเพราะหลวงถวิลวรวิจารณ์รับราชการมาจนถึงวันที่ถูกปลดครบ ๒๕ ปีแล้ว

๖. พึงเห็นได้ชัดว่า ปัญหาเรื่องนี้จะต้องพิจารณาถึงบำนาญเหตุรับราชการนานเสียก่อน เพราะถ้าหากยอมรับกันว่าหลวงถวิลวรวิจารณ์มีสิทธิที่จะได้รับบำนาญเหตุรับราชการ

ส่งพร้อมกับหนังสือที่ ๑๒๘๓/๒๔๘๑ วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๔๘๑

นานเนื่องจากได้รับราชการมาครบ ๒๕ ปีและกว่าแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงบำนาญเหตุทดแทนเลย

๗. หลวงถวิลวรวิจารณ์มีสิทธิที่จะได้รับบำนาญเหตุรับราชการนานตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๑ อยู่แล้วสิทธินี้จะเสื่อมเสียไปก็แต่โดยหลวงถวิลวรวิจารณ์ต้องออกจากราชการหรือต้องปลดออกจากราชการ ตามตัวบทมาตราหนึ่งมาตราใดในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนพ.ศ. ๒๔๗๑ ซึ่งเป็นการขัดกับความในมาตรา ๙ ที่กล่าวมาแล้วเท่านั้น แต่ตรงกันข้ามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๑ ซึ่งเป็นมาตราที่ยกขึ้นใช้ในการปลดหลวงถวิลวรวิจารณ์นั้น รับรองอย่างชัดแจ้ง (วรรค ๓) ว่า ผู้ต้องออกจากราชการหรือต้องปลดออกจากราชการตามมาตรา ๔๗ ถ้าเป็นผู้อยู่ในลักษณะที่จะได้บำเหน็จบำนาญตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือนก็มีสิทธิที่จะได้รับบำเหน็จบำนาญ

๘. ในข้อนี้ กระทรวงการคลัง (หนังสือที่ น.๑๖๐๔๘/๒๔๘๑ ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๔๘๑ ตอบข้อถามของคณะกรรมการกฤษฎีกา) ชี้แจงว่าหลวงถวิลวรวิจารณ์เข้ารับราชการเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๔๔๗ (วันที่ไม่ปรากฏ) และออกจากราชการเมื่อเดือนมกราคม ๒๔๗๖ อนึ่งโดยที่หลวงถวิลวรวิจารณ์เกิดเมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๔๓๔ จึงในขณะที่เข้ารับราชการเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๔๔๗ หลวงถวิลวรวิจารณ์มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ฉะนั้นเวลาราชการทั้งหมดของหลวงถวิลวรวิจารณ์จึงมีประมาณ ๒๙ ปี แต่มาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๗๑ บัญญัติว่า "ข้าราชการที่เข้ารับราชการก่อนอายุครบสิบแปดปีให้นับเวลาสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่เวลาอายุครบสิบแปดปีเป็นต้นไป" โดยเหตุนี้กระทรวงการคลังจึงเห็นว่า เวลาราชการตั้งแต่อายุ ๑๒ ปีถึง ๑๘ ปี คือประมาณ ๖ ปีนั้น จำต้องหักออกจากเวลาราชการ ๒๙ ปี เวลาราชการทั้งหมดคงเหลือเพียงประมาณ ๒๓ ปีเท่านั้น

๙. อย่างไรก็ดี เมื่อจะพิจารณาถึงข้อความในมาตรา ๑๐ ดังกล่าวข้างต้นนั้นแล้ว กรรมการร่างกฎหมายขอเสนอให้ระลึกว่า ได้เคยมีปัญหาให้ตีความมาก่อนแล้วหลายเรื่อง คือมีปัญหาว่า เวลาราชการก่อนอายุครบ ๑๘ ปีนั้นให้หักออกแต่เฉพาะในกรณีที่จะคำนวณจำนวนบำเหน็จบำนาญเท่านั้น หรือให้หักออกในกรณีที่จะคำนวณเวลาราชการเพื่อให้รู้ว่ารับราชการนานด้วย

ในข้อนี้คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตีความว่า เวลาราชการที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐ ซึ่งให้นับตั้งแต่เวลาอายุครบ ๑๘ ปีนั้น หาใช่สำหรับการคำนวณเวลาราชการไม่ แต่สำหรับการคำนวณจำนวนบำเหน็จบำนาญเท่านั้น อีกนัยหนึ่งก็คือ หลวงถวิลวรวิจารณ์มีสิทธิที่จะได้รับบำนาญเหตุรับราชการนาน เพราะได้รับราชการมา ๒๙ ปีแล้ว แต่จำนวนบำนาญที่หลวงถวิลวรวิจารณ์จะได้รับนั้นต้องคำนวณจากเวลาที่อายุครบ ๑๘ ปีเท่านั้น

๑๐. คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยตีความตามนัยที่กล่าวนี้มาก่อนแล้วในเรื่องของนายโจม สุนทรพิทักษ์ (ดูบันทึกที่ส่งพร้อมกับหนังสือที่ ๑๒๖๔/๒๔๘๐ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๔๘๐) และผู้แทนกระทรวงการคลังได้แจ้งว่า ถ้าเรื่องนี้เกิดขึ้นภายหลังที่

กระทรวงการคลังได้ทราบความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่องของนายโจม สุนทรพิทักษ์แล้ว กระทรวงการคลังก็จะไม่คัดค้านการให้บำนาญแก่หลวงถวิลวรวิจารณ์

๑๑. เพราะฉะนั้น เมื่อยอมรับกันว่า หลวงถวิลวรวิจารณ์มีสิทธิที่จะได้รับบำนาญเหตุรับราชการนานแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงสิทธิที่หลวงถวิลวรวิจารณ์จะได้รับบำนาญเหตุทดแทนหรือไม่

(ลงนาม) ดิเรก ชัยนาม
(นายดิเรก ชัยนาม)
ผู้รักษาการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๔๘๑